

De Kleine Salamander

Thuis in diversiteit

www.dekleinesalamander.com

Nieuwsbrief 4 - De Kleine Salamander.

9 december 2016

Loeiende koeien - Zoemende bijen

Beste natuur-, bijen-, tuin- en/of muziekliefhebbers,

Een vitaal platteland. Dat willen we eigenlijk allemaal wel. Maar dat is tegenwoordig helaas niet vanzelfsprekend. Er zijn nog vele tegenkrachten die nog steeds voor grenzeloze groei gaan.

Dus daar was ineens met de nodige spoed de petitie 'Red de Biokoe' van de biologische sector. Alle mensen die de petitie hebben ondertekend ook namens de bioboeren; hartelijk dank. Gezien de positieve aanpassingen die van Dam alsnog aan het fosfaatvoorstel richting EC heeft moeten doorvoeren ten voordele van de bioboeren en de extensieve grondgebonden boeren kan van een geslaagde actie worden gesproken.

Wat goed is voor de koe is ook goed voor alle andere dieren en de mens

Koeien horen voor een groot gedeelte van het jaar te leven en te loeien in een kruidenrijk grasland. Gelukkig wordt er eindelijk een positieve richting voor een echt vitaal platteland ingeslagen. Goed voor de koeien, de regenworm(bodem), de bijen, alle andere dieren, planten en uiteindelijk ook de mens.

In de media

Red de biokoe; de knop moet om

(Geschreven door De Kleine Salamander o.a. geplaatst in LC en DvhN)

Met een actiegerichte 'Open brief aan de commissie van Economische Zaken, 'Red de biokoe; de knop moet om' welke ook nog tijdig in de Leeuwarder Courant en het Dagblad van het Noorden is geplaatst heb ik gepoogd een bijdrage te leveren aan het geheel in een groter geheel. De bioboeren en enkele particulieren waren er in ieder geval mee in hun nopjes gezien de reacties die ik van hen heb mogen ontvangen, **Zie blz 3**. Voor wie het nog niet heeft gelezen hierbij een link naar het artikel ['Red de biokoe; de knop moet om'](#)

Two million employes

Ook is er nog een mooi (internationaal) boek uitgegeven waaraan ik een korte bijdrage heb geleverd: 'A Slow Food Guide to Friesland'. Het is in een mooie korte weergave waar ik met mijn ecologische imkerij voor sta en naar toe wil. Er komt nog een Nederlandse uitgave. Zo vlieg ik samen met mijn bijen de hele wereld over. **Zie blz. 4** van deze nieuwsbrief.

De **honingbijen** zijn in 'winterrust'. De koningin legt geen eitjes meer en alles is gericht op overleven en het spaarzaam met de energie (is voeding) omgaan. Gestaaig verplaatst het bijenvolk in de vorm van een bal zich van beneden-voorkant diagonaal richting boven-achterkant van kast.

Het was een relatief goed bijen jaar met weer enkele nieuwe bijenvolken en genoeg honing. Steeds meer van mijn bijenvolken overwinteren geheel of voor een groot deel op eigen honingvoorraad, wat altijd weer zeer bijzonder is. Ondanks dat de biodiversiteit op het platteland in zijn geheel genomen terugloopt zijn er toch nog enkele plekken in Fryslân waar mijn aan de omgeving gewende en aangepaste streekeigen honingbijen het goed doen.

Adoptie bijenvolken 2016/2017- Alle mensen bedankt.

Ook hebben weer veel particulieren en enkele bedrijven in 2016 mijn bedrijfje door het adopteren van een bijenvolk 'gecrowdfund'. Ook zijn er al weer particulieren die een of meerdere bijenvolken voor 2017 hebben geadopteerd. **Daarvoor heel veel dank!** Zonder de crowdfunding/adoptie is het voor DKS onmogelijk om de nieuwe duurzame materialen zoals de ecobijekasten welke ik ook zelf gebruik aan te schaffen.

Dus misschien is het voor iemand nog interessant om het als (kerst- of nieuwjaars)cadeau aan een ander of jezelf te geven.

Ga dan naar <http://www.dekleinesalamander.com/bijen---eco-imker.html>

De eigen **tuin** is was al verrijkt met allerlei rommelhoekjes gemaakt van o.a. boomstammen, takken en oude dakpannen. Hierdoor hebben veel kleine medebewoners van de Aarde in de herfst en winter weer een schuil- of overwinterplaats.

Spitsmuizen

Opmerkelijk was een composthoop gemaakt van aarde met daarbovenop walnotenbladeren van 2014/2015. Deze compost staat vlakbij enkele bijekasten. Ik wilde de compost gebruiken maar bij de eerste schep bleek er gezien de vlucht van enkelen er een hele kolonie spitsmuizen in te zitten. Weer snel toegedekt met snoeiafval van een meidoorn. Spitsmuizen zijn dol op insecten en dus ook op honingbijen, kunnen door een gaatje van 6-7 mm en kunnen ook nog eens goed tegen bijensteken. Dus in het kader van 'een geheel in een groter geheel' de toegang van bijekasten wat verkleind.

Groentetuin en nieuwe vormen.

Ook heb ik een nieuwe groentetuin aangelegd en een andere grote composthoop omgezet. Met de vele oude dakpannen gekregen van biodynamisch boer Jan en Thomaske nieuwe wat rondere vormen gemaakt. Therapeutisch zeg maar. We zijn natuurlijk toch nog een beetje van het rechte en strakke. Dus daar wat tegenwicht aan proberen te geven. Mooie digitalissen omzomen straks grote delen van de groentetuin

Verder veel noodzakelijk snoeiwerk verricht aan grote fruitbomen.

Met de **didgeridoommuziek** ben ik samen met Jelmer van der Wal (Loftlûd) een soort klein theaterprogramma aan het maken. We hebben onafhankelijk al genoeg teksten, liedjes en poëzie gemaakt. Ook al een concept, 'De Fûgelvlinter- De Vogelvlinder' gemaakt; een soort landschapspijn met een knipoog. Het belangrijkste moet echter nog gebeuren: het maken van een geheel met als landschapslim de muziek. Mogelijk ook nog met een extra muzikant. Eens kijken of we die uitdaging aan kunnen. www.loftlud.com

Een greep uit de reacties op de oproep petitie red de Biokoe en de publicatie in de Leeuwarder Courant en het Dagblad van het Noorden

1) 'Sybren kwam vanmorgen naar me toe en vertelde me dat er een heel goed stuk van jou in de krant stond. Ik heb het net ook gelezen, en inderdaad: mooi gesproken !Goed dat dit geluid eens in de krant komt. Bedankt !' (biodynamische boer, 48 koeien, Zuidoost Fryslân)

2) 'Ik heb getekend. Wat een belachelijke maatregel.' (particulier)

3) 'Heb meteen getekend!' (particulier)

4) 'Uiteraard teken ik daar voor.' (Schapenhouder van het Drents heideschaap)

5) 'Top !! Je hebt toch maar weer een pracht van een stuk geschreven !! Het spreekt erg veel mensen aan hoor ik wel, nu de politiek nog.' (ecologische hovenier en bodemdeskundige)

6) 'Interessant stuk. Heb je ook naar de redactie van....gestuurd?' (journalist krant)

7) 'Ik heb getekend.' (particulier)/

8) Geheel met u eens !!! We houden de druk er op ! (Tweede Kamer lid, de enige die vanuit de commissie gereageerd heeft).

9) 'Bedankt voor je inzet voor de sector! Je zet hem scherp neer, daar is ook alle aanleiding toe. We blijven ons tot het uiterste inzetten voor de biologische boeren.' (actie leider bioboeren)

10) Ik heb net met grote belangstelling je artikel gelezen in het DvhN. Geweldig goed.

Meer mensen zouden dit moeten doen.

En er moet meer naar kamerleden geschreven worden, de volksvertegenwoordiging bepaalt uiteindelijk...

Er is veel te weinig aandacht voor de onnatuurlijkheid waarin we verzeild zijn geraakt.

Ook je opsommingen zijn heel nuttig.

Onlangs las ik van een nieuwe 'varkensboerderij' met 2400 varkens, ergens in Groningen.

Volkomen verdwaald, denk ik dan...

De oplossingen zijn echter nog ver weg. En die zijn ook niet van regeringen te verwachten; die zitten al te ver in hun 'systeem'...En de problemen zijn ook te complex geworden; en daar zijn overheden al helemaal niet goed in, gezien het voortdurend bijsturen van oplossingen.

De wereldvreemdheid van een minister als Kamp komt heel duidelijk naar voren in het grote artikel van vandaag over de staat van de energie en zijn oplossingen. Stuk voor stuk onhaalbaar. En het effect zal minimaal zijn als we kijken naar wat Amerika en Rusland en China aan energie verspillen: onvergelijkbaar veel meer dus. Nee, van onderop moet het komen, maar dan wel goed georganiseerd en met de juiste inspiratie. Veel succes nog! (Groningse kunstenaar)

11) Ik bel je even om te zeggen hoe mooi ik jou stuk vond. Ik wilde ook een bijenvolk bij je adopteren, Kan dat? (biologische boer, 45 koeien, uit Zuidwest Fryslân)

12) Benevelde aanhef in brief welke ik heb ontvangen op 9 december 2016, van Commissie Economische zaken over mijn Open brief Red de biokoe, ingebracht in de plenaire behandeling van het wetsvoorstel over de verantwoordelijke groei van de melkveehouderij op 1 december 2016.

Aanhef: *Geachte heer Sonnema, (echt waar).....Gaat dit nog goed komen in Nederland!*

Toch maar mooi afsluiten:

*'Hoor in de diepste slaap
het zoemen van de bijen
Ontwaak onder een sterrenhemel en
haal de eerste hommelt uit je oor '*
(uit 'Hervormingen' -De Kleine Salamander)

Mooie Kerstdagen en een gezond Nieuwjaar

*Vriendelijke groet
Sjoerd Bonnema - De Kleine Salamander
www.dekleinesalamander.com*

4

Eco-beekeeper Sjoerd Bonnema of De Kleine Salamander in **FOCHTELOO** has about fifty colonies, spread across ten locations in the Stellingwerfen. Some colonies are housed at restaurants to which he supplies regional honey, like Goudmeer de Veste in Oosterwolde. Others are located in his yard, at an organic farm and on the properties of individuals in the area. Bees are most vital in villages with a nature reserve nearby or an organic farm. There still plenty of flowers bloom. Eco-beekeeper Bonnema is trying to find the right balance between the welfare of bees, working with the colonies and the honey yield. For every colony he keeps accurate records of health, growth and nutritional status. He does not gather their pollen, because the young bee eggs and larvae need it themselves. He lets the bees – as winter stock – keep part of the honey they produce. 'I am a freelancer with two million employees,' he says.

The website of De Kleine Salamander lists the locations that sell the honey. He advised those who are interested to call to check the store's actual supplies. 'In addition, in the winter the honey often is out of stock already.' His own 1-Aarde regional shop at his home is open at least on Friday and by appointment. ◀

COMPANIES THE WALDEN

143

Bron en copyright: Uitgeverij Wijdemeer, www.wijdemeer.nl, 'A Slow Food Guide to Friesland', auteur Gitte Brugman)